

2013. január

ÖSKÜI HÍREK

Öskü Község Önkormányzatának
hivatalos lapja

Február hava - jeles napok

Február - Bőjtelő - Télutó hava

Február 19. Zsuzsanna és az év 50. napja. A héber Sosanna nevet a biblia görög és latin fordítással Susanna alakban vette át, ebből lett a magyar kiejtés. A héber név jelentése: lilium. A néphagyomány szerint Zsuzsanna napja elviszi a havat, zöldellni kezd a fű, és megszólalnak a pacsirták, jelezve a tavasz közeledtét. Ilyenkor tartották/tartják a Zsuzsanna-napi bálókat.

Népi bölcsesség: Zsuzsanna napján, ha megszólal a pacsirta, akkor közeledik a tavasz, de ha a pacsirtát alacsonyan látják repülni, tovább tart még a tél.

A farsang hossza évről-évre változik, mivel zárónapja a húsvét időpontjához kötődik. Vízkeresztől (január 6.) a húsvétot megelőző 40 napos nagyböjt kezdetéig, azaz hamvazószerdáig tart. Farsang a tavaszvárás pogánykori, igen változatos képet mutató ünnepeiből nőtt ki, gyakorlatilag a zajos mulatozás, a tréfacsinálás, bolondozás, eszem-iszom és az advent lezárulásával, a párkeresés, udvarlás időszak. Magyarországon a farsangi szokások a középkorban honosodtak meg, és számos idegen nép hatása érvényesült bennük. A városi polgárság elsősorban a német hagyományokat vette át (erre utal az elnevezés is az olasz "carneval" helyett), míg az arisztokrácia körében az itáliai és francia szokások terjedtek inkább el.

A Busójárás - Farsangkor a busók a hagyományoknak megfelelően öltöznek fel. A legnagyobb mulatság farsangvasárnap van. A „műsor” fő elemei: a partraszállás, melynek során a túlparti „Szigetből” - ahogyan a helybeliek mondják (s nem helytelenül elterjedt információ szerint Kismohácrról, mely Mohács város déli, belterületi része) eveznek át ladikokon a busók. Jelmezes busófelvonulás a Kőoljótól a főtérré. Farsangi (télbúcsúztató) koporsó vízre bocsátása. Sötétedéskor az egybegyűltek elégetik a telet máglyagyújtással és a főtéren körtáncokat járnak.

Február 24. Mátyás napja, avagy Jégtörő Mátyás napja - Szent Mátyás apostolt Krisztus feltámadása után választották maguk közé a hűtlen Júdás helyére, hogy az Úrtól rendelt tizenkettes szám teljessé váljék. Júdeaiban, majd Etiópiában hirdette a hitet. A pogányok megkövezték, majd bárddal lefejezték. Mátyás neve a biblia nyelvén azt jelenti, hogy Isten ajándéka. A Nap a Halak jegyébe lép.

Hogy Mátyás miért jégtörőként vonult be hagyományaink jeles napjaiba?

Mátyás ünnepe és a tavasz közeledte jelentette a kapcsolatot a nép képzeletében. Így lett a bibliai szent - Jégtörő Mátyás, mert az ő szekeréje tőri meg a jeget, a tél hatalmát. Mátyás napkor mindenki örömeire végre betekint a tavasz, Mátyás az, aki ha talál, megtöri a jeget, ha nem talál, akkor csinál. Sok helyen úgy vélik és a tavasz előjelét látják abban, hogy Mátyás kiosztja a madarak sípjait és szüre ujjából kiereszti a tavaszt.

Népi megfigyelések: a gazdálkodók, a természet közelében élő szőlősgazdák előtt ismert volt az időjárás és a termés szoros összefüggése, innen eredő megfigyelések: - Mátyás feltöri a jeget; ha nem talál, akkor csinál, ha meg talál, akkor ront. - Ha az idő havas volt, búzát, árpát, zabot vetettek a jó termés reményében. - A gazdasszonyok pedig sárgarépát, petrezselymet, borsót, azzal indokolva, hogy akkor nem eszi meg a féreg a magvakat. - Azt is mondták, ha esik az eső, akkor elveri a jég a termést, a szőlő pedig savanyú lesz.

IKSZT és a Művelődési Ház 2013. február havi programjai

Állandó programok:

Hétfő:

- 14.30 óra Babatorna
- 19 óra ZUMBA

Kedd:

- 15 órától Internet, könyvtár
- 18.30 Torna László Ágival

Szerda:

- 15 órától Internet, könyvtár
- 17 óra Népdalkör
- 18.30 ZUMBA

Időszaki programok

- Február 1. Alarckészítő kézműves foglalkozás 15 órától
- Február 11. VÉRADÁS 15 18 óráig
- Február 13. Vásár 9 - 11 óráig
- Február 16. Hagyományörző délután, fánk sütő verseny 15 órától
- Február 21. Vásár 9 - 11 óráig
- Február 23. Borverseny
- Február 27. Vásár

Csütörtök:

- 15 órától Internet, könyvtár
- 18.00 ZUMBA

Péntek:

- 15 órától Internet, könyvtár
- 15 órától 19 óráig kézműves foglalkozás a művelődési házban

Szombat:

- 15 órától Internet, könyvtár

Programokról érdeklődni
az alábbi telefonszámokon lehet:
Horváth Péterné 70/ 3396586
Magyar Józsefné 70/9313522

Óvodánk 2012. évben pályázott a TÁMOP 3.1.11-12/2 Óvodafejlesztés című pályázatra. A sikeres elbírálásnak köszönhetően a Napsugár Óvoda 9 671 920 Ft-ot nyert.

A pályázat célja az, hogy az óvoda a támogatás segítségével optimális személyi és tárgyi feltételeket tudjon biztosítani a kisgyermek számára személyiségük kibontakoztatása érdekében.

A támogatás keretén belül kötelezően megvalósítandó tevékenységek:

1. Az intézmény szolgáltatási színvonalának növelése, szervezetfejlesztés 15 %-ban,
2. Továbbképzések, tréningek, jó gyakorlatok átvétele más intézményektől 35 %-ban,
3. Családi napok, Szülői szakmai fórumok megrendezése 15 %-ban,
4. Óvodai bútorok, játékok, laptop, projector, udvari ütéscsillapító burkolat kerül megvásárlásra az összeg 30 %-ban.

A fennmaradó összeget az egyéb költségek teszik ki, melyek a pályázat szabályos lebonyolításához szükségesek.

A projekt megvalósítására 18 hónap áll rendelkezésünkre.

Remény az innovációra az ösküi Napsugár Óvodában

Cím: 8191 Öskü Szabadság tér 2.

polgarmesteri.hivatal.ovoda@upcmail.hu

www.ujszechenyiterv.gov.hu

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió
támogatásával valósulnak meg.

Barangolások a község múltjában 17.

Öskü malmai - Vízimalmok

Elsőként az Aranyoskútikalló malmokról teszünk említést, melyekről sajnos kevés adat maradt fenn. Ezek a malmok az Aranyoskúti-dűlő környékén működtek. Itt számos forrás fakadt, melyek vize a Bántai érben gyűlt össze, ez a vízfolyás hajtotta az Aranyoskúti-kallókat.

A malmokban posztó készítéshez szükséges gyapjú tömörítését, kallózását végezték. Vízi kerékkel hajtott nehéz fakalapácsokkal tömörítették a szűr készítéshez felhasználásra kerülő gyapjút és állították elő a szűrposztót. A posztó anyagát a hamuházban készített hamulúggal itt fehéritették.

A XIX. század végére, a XX. század elejére a posztó, mint ruhaanyag, kiment a divatból, helyét átvették a gyárakban előállított ruhaszövetek, így a malmok feleslegessé váltak. Ezután lassan pusztulásnak indultak, fa és kőanyagukat a lakosság építkezésekhez fokozatosan széthordta. Manapság már szinte nyomuk sem maradt. Az egykori kallómalmok vizét a II. világháború után elvezették Pétfürdő irányába, hogy ipari vízként hasznosítsák.

A falu legrégebbnek tartott gabonaórló malmával folytatjuk az ösküi malmok bemutatását.

Mészáros malom

A Kerektemplom lábánál álló malmot Tói vagy Falubeli malomnak is nevezték. Építésének ideje ismeretlen, elképzelhető, hogy az egykori Újlaky vár mellett volt valamilyen középkori előzménye. A XVIII. sz. végén már üzemelt, ebben az időben 3db nagy felülcspott vízikerekekkel működött. Ekkori tulajdonosai nem ismertek, de az biztosra vehető, hogy az 1900-as évek előtti időszakban gróf Witzleben-Altdöbern Henrik birtokolta, aki a környék iparosításában játszott jelentős szerepet. Tőle vásárolta meg a malmot az 1900-as évek elején Mészáros József, bakonybéli születésű molnár mester. Az elkövetkezendő évtizedekben az ő családja birtokolta és használta az épületet. Ebben az időszakban a

malom 2 db felülcspott vízikerekekkel működött, mindkettő kb. 2,5 m átmérőjű volt, és egy-egy malomkövet forgattak.

A malom teljesítménye 5-6 mázsa gabona megőrlése lehetett 24 óra alatt. 1905 körül a molnár korszerűsítette a malomgépezetet és az egyik malomkő helyébe, Ganz hengerszéket, egy darab hasábszítát (a korábbi úgynevezett gatyaszár szita helyett) illetve Szendy féle daragépet és koptatót szerelt be. A korszerűsítések nyomán a malom teljesítménye duplájára nőtt.

1910-ben a korábbi nádtetőt lecserélték cementcserépből készült tetőre. 1938-ban újabb korszerűsítésen esett át a malom, a két vízikereket leszerelték és egyik helyére egy 8 lóerős Bánki féle vízturbinát helyeztek. 1942-ben Mészáros József fia, Lajos vette át a malom vezetését és 1950-ig ő működtette. A háború után a malmot nem államosították, de tulajdonosa végül felhagyott a molnár mesterséggel. A gépeket hamarosan leszerelték, ettől kezdve az egykori malom a mai napig lakóházként funkcionál.

Cikket összeállította:

Csincsi Attila | helytörténet kutató
Nemes Ferenc történész
Bíró Kálmán önkormányzati képviselő

Forrás:

Wöller István
Az ösküi malmok története

ÖSKÜI HÍREK

Felelős kiadó:

Harnos László

HuFeB elnöke

Felelős szerkesztő:

Leiner Norbert

Szerkesztőség címe:

8191 Öskü, Szabadság tér 1.

E-mail: leno@doctor.com